

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 „ —
Negyedévre — — — — — 1 „ 50 „
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
Nyilvántartási száma 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Helytelen tervezés.

A nagyközönségnek princípális érdeke, hogy ügyes-bajos dolgaiban olcsó és gyors igazságszolgáltatáshoz jusson. Ez ez elv minálunk utvesztőbe került, — hónapokon, éveken keresztül kell a szegény embernek várakozni, egyik hatóságtól ki, a másikhoz be valószínűságotos zárandók módjára vándorolni, míg pár száz forintos ügye dülőre kerül. Midőn végre meghozta örömet az igazságszolgáltatás, azon veszi magát észre, hogy a különböző költségek fejében, — melyeknek se szeri se száma, csaknem az egész összeg felemésződött, mely iránt érdekelve volt. Egy részét zsebrevágta az ügyvéd, a másikat a közjegyző, a harmadikat igénybe vették a bélyegköltségek, a különböző kivonatok, térrajz, árvaszék, tetejébe jött a birói eljárás. Szóval az érdekelt törvényesen és teljesen kipuczolva jut keresetéhez, melyet aztán egyenesen vihet a bankba, mely részére a szükséges pénzt előlegezte.

Ezen az állapoton kellene segíteni és nem még jobban bebogozni a szegény ember dolgát. Mert az a javaslat, melyet most törvénybe akar iktatni az igazságügyminiszter, nemcsak hogy ellenkezik a gyors és olcsó kiszolgáltatás elvével, de megnehezíti a nagyközönség helyzetét olyan téren is, amit eddig házilag, természetesen kisebb költséggel és utánjárással el tudott intézni.

Arról van szó, hogy az igazságügyminiszter által összehívott anket határozata értelmében telekönyvi beadványokra be akarják hozni az ügyvédi és közjegyzői kényszert, sőt a miniszternek az az ideája, hogy állami hatósághoz intézett beadványt is csak ügyvéd vagy közjegyző készíthet. (Lásd a Magyarország jan. 22-ik számát.)

Tiszteljük az ideát, de nem kérünk belőle. Eddig meg tudta csinálni a szegény paraszt ember azt a beadványt odahaza a községi jegyzővel, literátus ember megírta maga. Ezután ha állami hivattal kell szóba állania, fogjon be, ha ugyan van lova szekere, ha pedig nincs, kutyagoljon a városra, tönje meg a bugyellárisát, mert az kétszerkettő négy, hogy egy ügyvédi vagy közjegyzői honorárium legalább ötször annyiba kerül, mint

amennyit odahaza a jegyzőjének kellett volna fizetnie. Ez az idea tehát rettenetesen sújtja első sorban magát a közönséget, de sújtja a jegyzői kart, melynek kezéből kenyerének egy jelentékeny részét kiüti.

A jegyzői kar át is érzi ennek a súlyos tervnek rettentő horderejét és fel vannak zudulva az egész országban. Gyülekeznek, tanakodnak, hogy törvényőre emelkedését megakadályozzák, állásfoglalásukat érjük és helyeseljük, mert a saját érdekeikkel védik a szegény embernek érdekeit is. Ők olcsóbban és végeredményében épen oly jól meg tudják szerkeszteni azt a beadványt, mint az ügyvéd vagy a közjegyző. Mert ha ilyenekhez egy községi jegyző nem ért, akkor el kell csapni, — adja át a helyét másnak, ha nem arra való, hogy a községnek vezetője és tanácsadója legyen. De kvalifikálni mindenképpen kell őket arra, hogy ennek a hivatásuknak emberül meg tudjanak felelni.

A magasabb középiskolai képzettség és a közigazgatási tanfolyamok életbeléptetésével megszünt az az anomália, hogy minden utazó vigécz, kicsapott mesterlegény, vagy elkorhelyedett existenzia kezébe vehesse a falu pennáját. De ha a mai követelmény sem volna elegendő, tessék a kvalifikáció mértékét fokozni, de mindenesetre olyan egyént állítani a nép közzé a községekbe, aki képes legyen őt helyes irányban vezetni, ügyes bajos dolgaiban neki tanácsesal és segítséggel szolgálni.

Nem tudjuk, kik voltak azon az igazságügyi anketen, akik ezt a bakot meglőtték. Valószínűleg ügyvédek, közjegyzők, bírák, szóval egyik másik oldalról érdekeltek. Tehát pro domo beszéltek és határoztak. A közönség köréből, vagy a jegyzői karból aligha volt oda valaki meghíva. Pedig vannak előkelő földes uraink, akik jogi ismeretekkel is rendelkeznek, de amelletől falujukban szerzett tapasztalásaik utján ismerik a szegény ember ezeregy baját. Ezek bizonyára tudtak volna helyes felvilágosítással szolgálni.

Mi a miniszter hozzájárulásán és ideáin nem esudálkozunk, mert hiszen ő is ügyvéd ember lévén,

kétségkívül az a magasabb szempont indította, hogy perfect tökéletességgel készült beadványok juszanak a hatóságok kezébe, de figyelmen kívül hagyta, illetve talán nem vette észre, hogy ezt nem a közönség megterhelésével kell eszközölni, hanem épen azon a módon, hogy neki minél könnyebbé tétessék ügyleteinek lebonyolítása. Tehát korántsem az ügyvédi karra vagy a közjegyzőkre, kik a községek lakosaitól távol állanak, hanem egy olyan községi jegyzői testületre kell appellálni, mely tudjon megfelelni hivatásuak, mely a népnek csakugyan esze, pennája és vezetője legyen.

Az igazságügyminiszter a jelekből ítélve holnap ugyan beadja lemondását, de ez aligha változtat ama körülményen, hogy ezen már teljesen előkészített ügy szönyegre ne kerüljön, mert nemcsak az ő, hanem az anketen részt vett, — tehát irányadó körök felfogásával is megegyezik. Azért nagyon helyén való, jóelőre védekezni ellene a jegyzőknek is, de a nagyközönségnek is.

A Polónyi-hajsza. Nagy szenzációja volt a múlt hétnek. Polónyi, az igazságügyminiszter megakarta rendszabályozni a börtönt, kiadták tehát a tőzsérek a jelszót, hogy tönkre kell őt tenni. Talán bukik vele maga a koalíciós kormány. És megszólalt a Jerikói trombita. Csíptek egy baleket Halmos János volt budapesti polgármester személyében, kivel azt állították, hogy Polónyi mint fővárosi bizottsági tag e minőségét ügyvédi irodája részére, szóval vagyonszerzésre használta fel. Halmos azonban belátta tévedését és visszavont mindent. Boesánatot kért. Ekkor Lengyel Zoltán állott ki a fórumra, fentartotta Halmos összes vádjait, sőt erősen kompromittálta az udvar előtt, közreadván azon levelét, melyet Schönberger bárónéhoz intézett, kitől a nemzeti küzdelem idején az udvar felfogása felől tudakozódott. Lett erre nagy kavarodás, mert belekeverték Andrássyt is, mintha neki is tudomása lett volna a dologról, sőt igyekeztek bemártani az egész vezérő-bizottságot. Tetézte a chaoszt, hogy Polónyi mint igazságügyminiszter nem akarta bírni utra terelni a dolgot, holott Andrássy épen ezt tekintette teljes megoldásnak. Polónyi bukásáról, Andrássy és Zichy lemondásáról, sőt kormányválságról szóló hírek keringtek a levegőben. Végre Andrássy álláspontja győzött és Polónyi megindítja a sajtóper Lengyel Zoltán ellen. Így a kabinetkrízis el lett hárítva, Polónyi távozik, Andrássy ma-

rad. Hogy Lengyelt mi vitte a fent említett kompániába, az mindeztideig rébus, sértett önérzet, feltűnési vágy, vagy bármi a manó, elítélendő azon nagy érdekek szempontjából, melyet kockárára tett.

A bihari botrány.

Pár héttel ezelőtt irtuk meg e cím alatt véleményüket Bihar vármegye törvényhatósági bizottságának azon botrányos határozatáról, melylyel beszennyezte a közigazgatási tisztviselőket, kimondván, hogy magánfelektől ajándékokat elfogadni szabad. Mi ezt a megvesztegetéssel egyértelműnek kvalifikáltuk, mint ahogy tényleg úgy is van és kifejeztük azon véleményünket, hogy e határozat megsemmisítésénél nem szabad a belügyminiszternek megállani, hanem a legszigorúbban fel kell lépni a hasonló visszaélések ellen, melyek nemesak Biharban, de másutt is jelentkeznek.

Nagy meglegelődésünkre szolgál, hogy a belügyminiszter is így fogta fel a helyzetet, s az ország összes törvényhatóságaihoz a következő körrendeletet intézte:

Miután a közigazgatással és igazságszolgáltatással foglalkozó közhivatalnok független, pártatlan eljárása iránti bizalom az állami rendnek lényeges támaszát és biztosítékát képezik: ezért felszólítom a törvényhatóságot, hogy élénk és hatásos felügyeletet és ellenőrzést gyakoroljon, hogy a közigazgatási tisztviselők ezen minőségükben feltétlenül tartózkodjanak attól, hogy magánfelektől ajándékokat vagy bármi néven nevezendő anyagi előnyöket és kedvezményeket elfogadjanak, ami már nyilvánosságra való tekintettel is nem tűrhető és meg nem engedhető.

Ahol egyes hivatalnokok részéről ezzel ellenkező jelenségek észrevételnének, ezeket szigorú vizsgálat tárgyává kell tenni és azon hivatalnokokkal szemben, akiket ebben az irányban bűnösöknek találunk, a törvény szigorával kell eljárni.

A Katholikus Tanügyi Tanács Apponyi Albert miniszternél.

A tanítói fizetések rendezésének ügye arra indította a katolikus Tanügyi Tanács elnökségét, hogy jan. 24-én sürgősen rendkívüli ülésre hívja egybe a Tanács tagjait, hogy a katolikus tanítók fizetésrendezése érdekében készült memorandumot a miniszternek s a házelnöknek átadja.

A küldöttséget Apponyi Albert miniszterhez szentgyörgyi Jordán K. apát vezette s a következő beszéddel nyújtotta át a memorandumot:

Nagyméltóságú Miniszter Ur
Kegyelmes Urunk!

A magyar katolikus tanítóságnak az elmúlt év augusztus havában megtartott III-ik kongresszusa, miután a nemzeti népoktatás emelésére irányuló legidősebb tudományos pedagógiai kérdések fölötti tárgyalását befejezte, a tanítóságnak szőnyegen levő fizetésrendezésének a kérdésével is foglalkozott.

A kongresszus eme tárgyalási sorrendje is világosan mutatja, hogy a magyar katolikus tanítóság előtt első volt és első is lesz mindig a nevelés és oktatás szent ügye s csak ezután, csak sikeres munkájának eredményétől feljogosítva gondol arra, ami a maga személyes érdeke!

Mindazonáltal tagadhatatlan igazság marad, hogy bármennyire töltse is be a ta-

nító szívét és lelkét az ő magasztos hivatásának, az ő hazafias kötelességének az öntudata és szeretete, ha ólomsúlylyal nehezedik vállára szinte elviselhetetlen anyagi helyzetének és a mindennapi megélhetésnek szédítő gondja és terhe, ez előbb-utóbb szárnyát fogja szegni ő nála is a lélek ideális, magasröptű törekvéseinek!

Azonban hála Istennek, Nagyméltóságod éles szeme s még élesebb elméje csakhamar fölismerte a tanítóságnak ezt a régi, évtizedek óta lelket zsibbasztó baját! És épen azért, amikor a haza jobb jövőjének előkészítése és megalapozása érdekében egy hatalmas virágzó, lendületes nemzeti kultúrára törekedve, fokozottabb munkát sürgetett és kívánt az iskolától a tanítótól, ugyanakkor a kitűzött cél elérésének biztosítása végett, a tanítói fizetések rendezését, még pedig az egész vonalon, a nemzeti kultúra elodázhatatlan követelményeül sürgősen megoldandó kérdésül állította fel!

És e tényével Nagyméltóságod a legsebbe jelét adta fenkölt gondolkodásának és államférfiúi bölcsességének! S már azért is, bárha a nehéz pénzügyi viszonyok meggátolnák is Nagyméltóságodat abban, hogy szíve vágyát követve egy olyan reformot teremtsen, amely képes legyen minden méltányos és jogos igényt kielégíteni, a magyar katolikus tanítóságot semmi sem lesz képes meggátolni abban, hogy örökre hálással emlékezzék meg arról, miszerint Nagyméltóságod nemes szíve — tanító és tanító közt különbséget nem téve — a haza minden érdemes, minden igaz és hazafias tanítója iránt egyformán érzett, egyformán dobogott.

De emellett a magyar katolikus tanítóságnak az is emlékébe lesz vésvé kitörölhetetlenül, hogy Nagyméltóságod egyenes lelke nem habozott elismerni azt a régi igazságot, hogy hitvallásos iskoláink a nemzeti önállóság és függetlenség valóságos mentővái! Amely igazsághoz legyen szabad nekünk hozzá fűzni azt a másik igazságot, hogy ezeknek a hitvallásos iskoláknak a tanítói, akiknek vállán nyugszik ma is legnagyobb részben hazánk nemzeti kultúrájának szent ügye, már csak azért is nem másodrendű, de igenis, elsőrendű tényezői a magyar nemzeti kultúrának!

Lelkünkben e gondolatokkal eltelve, a legnagyobb készséggel teszünk eleget a III-ik katolikus tanítói kongresszus ama határozatának, hogy a magyar katolikus tanítóságnak a fizetésrendezés ügyére vonatkozó kérvényét Nagyméltóságodnak mély tisztelettel átnyújtjuk!

Alázatosan kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék azt átvenni s az abban foglaltakat nagybeszű figyelmére méltatni!

De egyúttal és kiváltképpen arra is kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék a törvényhozó testületben ismert nagy tekintélyével és minden erejével odahatni, hogy a létesítendő reformban az egyenlő képzettség és kötelesség mellett, az egyenlő fizetés elve is megoldást nyerjen!

És ezt azért is vagyunk bátrak kérni és remélni, mert a magyar katolikus tanítóság, a nemzet eme régi becsületos napszámosai, akik a hazánk szintén édes és nem mostoha gyermekei, akik az alkotmányváltás nehéz napjaiban is hiven kitartottak a hazafias irány s a nemzeti eszme boldogító elve mellett, — sohasem szolgáltattak okot arra, hogy bármi tekintetben is inferioritásba helyeztessenek s ekként háttérbe szorítva, ismert lelkesedésükben, buzgalmunkban és erkölcsi értékükben meggingattassanak!

Szóval, van okunk rá, hogy bizzunk és reméljünk!

S amikor most úgy magamnak, mint a magyar katolikus tanítóságnak nevében hódolatteljes tisztelettel hajlunk meg Nagyméltóságod kiváló egyénisége előtt, ezt azon ünnepélyes kijelentés kíséretében tesszük, hogy a magyar katolikus tanítóság az ő összesség erejét és lelkesedését mindenkor hagyományos buzgalomával és lelkesedésével áldozza fel a haza tanügyének előmozdítására és a magyar nemzeti állam kiépítésére.

Erre gróf Apponyi így válaszolt:

Tisztelt Uraim! Én a legnagyobb méltánnyal vagyok a hazai katolikus néptanítóknak az utóbbi idők alatt tanúsított higgadt, valóban tanfériak méltóságához teljesen illő magatartása iránt.

Ami már most konkrét kívánságukat illeti, én nem tehetek mást, mint azokra a nyilatkozatokra utalok, amelyeket a képviselőházban tettem és a tanítói fizetésrendezésre vonatkozó tervemet a képviselőházban előadtam. A beadandó törvényjavaslat csak annak részletezését és állami szempontból a a tanítói fizetésrendezéssel egybekötött feltételeket tartalmazza. Meg kell mondanom nyíltan, hogy azokon a pénzügyi kereteken ez idő szerint túl nem mehettem. Annál, amit tettem, többet nem tehettem. Az a cél, hogy a tanítóknak helyzete jellegkülömbőség nélkül egyenlítettessen ki, előttem is lebegett és lebeg. De két megjegyzésem van. A különbséget egyszerre eltüntetni nem állott módomban. Azon hat millió koronán felül, amit erre egy évi költségvetésből ugyanis már igénybe veszek, ha az összes tanítók illeményeit már ma kiegyenlitenők, még legalább kilenc millió koronára volna szükség. Meg kell ismételnem, hogy akik ilyen követeléssel lépnek fel, legyenek szivesek felvilágosítani a népet is erről.

De már most a distancia nem nagy, talán lesz módomban valamit meg is módosítani, talán uraim, de én az öreg Andrássy Gyulával tartok, aki azt mondta: Igérni nehéz megtartani magától értetődik.

Nekem igérni nehéz, azért mondom, hogy abban az esetben egész különbség 200.000 korona lesz, meg még valami, amire mindjárt rátérek.

A kiegyenlítés egy cél, amelyet magunk elé kell tűzni. De vajjon az állam feladata-e a kiegyenlítés, az iskolafentartó nem tehet semmit? Hogy erejét megfeszítse az állam, tényleg az az állami pénzügyek teljesítésének képességétől függ, de ha a hurt megfeszítjük, megpattan. Ha tanui lettek volna a tárgyalásoknak, amiket a pénzügyminiszter ural folytatott, akkor ennek bizonyosságát elismernék.

Én módot nyújtok a törvényjavaslatban arra, hogy a még fenmaradt differencia kiegyenlítése megtörténjék. Ha az iskolafentartó tett volna valamit a tanító helyzetének javítása érdekében, elvesztette volna a segélyt. Most azonban felveszek egy intézkedést a törvényjavaslatba, aminek folytán a megállapított segély nem szállítható le.

A másik különbség, ami fenmaradhat, hogy a felekezeti tanítóknál a kántori fizetés az összfizetésbe beszámíttatik. Ezek sporadikus esetek.

Aki a helyzetet és viszonyokat ismerni, kell, hogy tudja, hogy vannak sporadikus esetek, hol a felekezeti tanító az iskola földjének jövedelméből sokkal jobb helyzetben van, mint az állami tanító. Ezen nem változtatok, hanem érintetlenül hagyom, ezt

annyira kiegyenlíteni, hogy a szimmetriát ne zavarják, lehetetlenség. De viszont véget vetek annak az igazságtalanságnak, hogy a kántori fizetés a nyugdíj beszámításánál tekinteten kívül maradjon.

Én tettem annyit, amennyit a jelenlegi viszonyok között tenni lehet. Én a végecéljukat magaménak ismerem. (Éljenzés.) Én ennek a végecélnak megközelítése felé talán egy hatalmas lépéssel előre mentem, tessék csak összehasonlítani az utolsó harminczöt esztendő és az én kormányzatom alatt történeteket. Ne kívánjuk, hogy nyolc hónap alatt pótoljam a harminczöt év mulasztásait.

Ennek az ügynek továbbkövetésében tegyenek meg mindent a maguk részéről, az egyházköztség is, amit módjuk van tenni, én teszek, amit módomban van és ha tudják, hogy a végecélnak egyetértünk, méltányolni fogják azokat a tőlem nem függő tényeket, melyek ennek a kívánságnak megvalósítását állami eszközökkel ez idő szerint tehetetlenné teszik. A distancia nagyon kicsiny és reménytelen, ha az Uristen minket megsegít, lesz időnk, hogy tevékenykedjünk az ország javára, miáltal meggazdagodunk gazdaságilag és annak következtében pénzügyileg és akkor a tanítói fizetés terén, annyit mondhatok az uraknak, a legelső teendő a kvalifikáció elnyerése lesz.

Méltóztassanak ebben az időszert megnyugodni és meg lehetnek győződve, hogy nehezebb helyzetben vagyok, mint akik kérnek, követelnek, mert nekem a teljesítés lehetőségéről is gondoskodni kell.

Higgyék el, nincs, aki melegebben viselné szíven a katolikus tanítók sorsát. (Éljenzés.)

A francia kulturharcz.

Dr. Fechtel János.

Világszerte ismeretes az az irtó háború, a melyet a francia szabadkőműveség egy pár év óta folytat otthon a francia egyház ellen. —

Egész Európa mélyen elszomorodott szívvvel olvassa ennek az elvakult, fanatikus ördögi harcnak fejleményeit és önkénytelenül teszi fel magának a kérdést, mi lesz ennek a vége?

Az lesz, a mi szokott minden esztelenségé lenni — a legteljesebb kudarez, vereség. — A világok sorsát intéző Gondviselés a jó és rossz örök küzdelmében szabad tért enged sokáig a gonoszság gögös ámbiciójának, hadd osztogassa megsemmisítő csapásait. De mikor aztán a jó isteni eszméje itt-ott a földön hever, az igazság örök világossága itt-ott elhomályosodik: akkor támad fel a győzhetetlen isteni providentia és váratlanul sújtja a poklok fenekére a győzelmi mámorában már tomboló vad ellenséget, mert győzedelmeskednie kell, a mint hogy mindig is győzedelmeskedett a kinyilatkoztatott erkölcsi világrend.

A fák még sohasem nőttek az égig!

A világtörténelem az isteni örök igazság működésének és érvényesülésének ezer példáját jegyezte fel és az ördög a rossz emberek lelkében mégis helyet talál és vakmerően állandóan kísérletezik. Jelszava kintartás; — hátha éppen most sikerül!

Most? soha!!

És miért?

A kőszálon épült Isten országán a pokol kapui nem vehetnek erőt. —

A genie csak Istennel s Istenben teremt maradandót. Isten nélkül, Isten ellen csak

pillanatra ragyogót, elvakítót. Ez az utóbbi alkotás kártyavár, ha a fellegekig nyulnak is tündöklő kupolái, füst és pára, ha napsugarak vakító fényében is jelennek meg.

A mikor a nagy Napoleon az egyház s annak feje ellen emelte fel határtalan elbizakodottságában szentségtörő kezét s a pápa Isten büntetésével fenyegette meg az elvakult hódítót, Napoleon kacagva válaszolt: Csak hadd fenyegetőzzék Ő Szentsége, azért az én millió katonámnak kezéből mégsem hullik ki a fegyver!

De bizony kihullott! s az orosz hó és jégmezők dicsőségének zenithjén dermesztették meg hatalmának örök életre gondoló tombolását. —

Eddig és ne tovább!

A corsikai hódító hatalmának szédítő magaslatáról sz. Ilona kopár szikláira zuhant s ott penitenciát tartott, sőt apostolkodott. Egy alkalommal így szólott Bertrand tábornokhoz: Tábornok! ha ön nem hiszi, hogy Jézus Isten, úgy én sajnálom, hogy önt tábornokká tettem.

És mikor a vérszomjas terrorista — zsarnok, Robespierre öngyilkossági kísérlete után ott feküdt a városháza egyik asztalán, hozzá lépett egy hívő francia és így szólott: Robespierre van Isten!!

Van Isten, de nem ver bottal!!

Bizonyosak lehetünk felőle, hogy jelenleg a Párisban dühöngő szabadkőműves garázdálkodás is majd esufos véget ér s talán előbb mint gondolnák ők s a figyelő világ!

A szabadkőműveség munkában áll újból, sok forradalmat csinált már, sok vért ontott, sőt térdig is gázolt a kiontott vérben, mint a nagy francia forradalomban, mert ez az ő műve. — most ismét neki fogott a szántásnak, veti a szelet, vigyázzon, mert biztosan vihart arat, mely egy szempillantás alatt elsöpri az istentelen köztársaságot. —

A francia mai vigasztalan viszonyok között, minden jobb érzésű ember esodálkozik azon, hogy az alapjában jó és vallásos francia nép, miért engedi magát orránál fogva vezetetni a maroknyi szabadkőművesek által. —

A dolog igen egyszerű!

A francia nép impressionista, a változó indulatok termékeny talaja. — Kap az újdonságon s csillogó jelszavakon, — könnyen hevithető s ha egyszer benne van az örvényben, tánczol, tombol mint a rajongó dervis végkimerülésig!

Olyan mint amulatni vágyó ember, a ki iszik, egyre iszik s a mikor a mámor elveszi az esztét, tör, zuz, rombol, a mig össze nem esik vagy meg nem fékezik.

A mai francia kulturharcz a szabadkőműveség szánandó műve.

De hát kik ezek az urak, honnan jöttek és mit akarnak?

A szabadkőművesek, a kik ma az egész világon építik a „megnemesített emberiség jövő templomát, tökéletesítik az emberiséget, vésegetik a kőkérdések kődarabjait, a kik az egyetemes morál törvénykönyve“ — a saját állításuk szerint eredetüket felviszik a bábéli torony építéséig, — a vizözönig, Nőé bárkájáig, az egyiptomi és görög miszteriumokig, Salamon templomáig.

Mindez egy igen együgyű mese.

A valóság az, hogy régen, még a reformáció előtt, a középkorban a kőművesek céhekben szervezkedtek, közös szabályokkal bírtak s a czéh területéről nem mozdulhattak.

Ezekkel szemben állottak azok a kőművesek, a kik finobabb diszmunkát végeztek, követ faragtak, szóval a műiparosok, akik nem voltak e céhekhez és helyhez kötve, hanem szabadon vándoroltak helyről helyre, országból országba. — Ez utóbbiak szasad kőműveseknek, Angolországban „Free-mason“, „Tree-stonemason“-nek nevezték magukat megkülönböztetésül a „Kough-mason“ durva munkások rendjétől.

De ezeknek a szabadkőműveseknek is volt egy központi egyesületük, páholyuk Strassburgban.

Egészen más az u. n. symbolikus szabadkőműveség, a mai, a mely állítólag a szellemi templomot akarja a emberek lelkében felépíteni, a világot alapjából újra kívánja formálni, a jót, a nemeset, a szépet, az emberszeretetet titkon ápolni s e czéla titkos társulatban páholyokban egyesül. De azért ez a szabadkőműveség átvette a középkori kőműves céhek szervezetét, berendezkedését, képeit, jelvényeit és hivatali fokait. Ezeknél is vannak mesterek, segédek és inasok, vannak felvételi czeremóniák, megvan a kölesönös hathatós segítség, az eskü a titoktartásra.

Ennek a symbolikus szabadkőműveségnek eredetét Angliában kell keresnünk. —

Miután a protestánsizmus behozatala óta a monumentális templomok, a gyönyörű hatalmas és stylszerű egyházi építkezések megszűntek, mert a reformációnak nem kellett semmiféle művészet, sőt a műremekket valóságos vandalizmussal zuzta, törte össze, — a kőműves céhek hanyatlani kezdtek. Ekkor 3 férfiu Desagulier, Anderson protest predikátorok és Payne régész másokkal egyetemben magukat felvétették (Acceptadmason) a kőműves czéhbe és az egész intézményt, egyesületet más alapra ültették át. E három ember vezetése alatt 1717-ben 4 londoni kőműves páholy egyesült egy főpáholyba és június 24.-én a mely nap a symbolikus szabadkőműveség születési napja, nagymestert választott.

Az utazni szerető angolok aztán ezt az egyesületet elterjesztették egész világon. Az első külföldi páholyt Párisban 1725-ben alapították, a mely dicsően dolgozott s csinálta egymás után a forradalmokat a szent humanitás, az emberi örök becsület, az erények nevében. 1789, 1830, —48, 52, 71-ben s ha a kijózanodott nép a fejükre jót nem üt, csinálni fogják tovább is. Az első német páholyt Hamburgban alapították 1737.-ben, a melyben aztán II. Frigyesztől kezdve a porosz királyok testvérekül mindig pontosan beléptek maig.

De mit vallanak hát a symbolikus szabadkőművesek?

A symb. szabadkőműveség az angol deismus bölcsőjében született, ez a Deismus pedig a szabadgondolkozók tanainak össz foglalata, mely tanok ez időben tehát a 18. század elején teljes diadalukat ülték. Ezek a deisták előbb beérték olyan valamelyes természet vallással, később nem mentek a kinyilatkoztatott, pozitív-vallásnak és az egész nemzetben elhintették az erkölstelenség és vallástalanság magvait. És ez a deismus, az által, hogy a symb. szabadkőműveség vallása lett, mindig tovább és tovább terjedt.

Mily nagy a különbség a régi kőműves, szabadkőműves céhek és a symb. szabadkőműveség közt! Amott a főszabály Isten félelem, hűség Istenhez, az egyházhoz,

az eretnokségtől való tartózkodás, a tekintély tisztelete és jámbor élet. Emitt: Le az Istenel, a kereszténységgel, a keresztény erkölcsökkel, a keresztény erényekkel, a pápával, a papokkal, a szerzetesekkel, sőt ezekkel első sorban, mert ha megverik a pástort elszéled a nyáj. Le a trónokkal, le a zsarnokokkal (nekik minden államfő zsarnok). — Nekik elég az ész vallása, a mely elveti az Istenteni kinyilatkoztatást, elvet minden hitetikelyt. Ez az ő titkos a tanuk, titkos valásuk.

De van vallás türelmük is!

Minden tagnak lehet egyéni véleménye, felfogása addig, míg azt ki nem fejezi, azon-
tul nem, különben nem lehet szabadkőmives, — mert a szabadkőmivesnek meg kell tagadni Istenét, hazáját, királyát, családját a keresztény társadalmat, műveltséget és erkölcsöt. — Közönséges rabló gyilkosokká kell lenniök, mert a szabály parancsára az árulót meg kell könyörtelenül ölniök, az Istent el kell rabolniök a néptől, a gyermeket a szülőtől és a szülőt a gyermektől.

Ime a symbol. szabadkőmivesség, mely magát az egyházak egyházának nevezi és óhajtva, türelmetlenül várja az időt, melyben az összes vallások benne feloszlanak s poraikból mint phönix az ész-vallás dicsőségesen és diadallal kél ki.

Tehát „humánitás, tiszta emberiség, valódi és felvilágosult vallás!“

A pápák már korán, a sym. szabadkőmivesség létrejötte után figyelmeztették a keresztény világot a veszedelemre a szabadkőmivességet mint erkölestelen világfelforgatókat, hazaárulókat kiközösítették az egyházból. (XII. Kelemen, XIV. Benedek, VII. Piusz, IX. Piusz, XIII. Leo.) Nem így a protestantizmus, a mely a szabadkőmivességet mindig pártolta, hiszen közöttök szoros rokonság létezik: 3 protestáns ember 2 közöttük lelkész, alapította a szabadkőmivességet. Protestáns államokban terjedt el és virágzott leginkább. A kath. államokban, Franciaországot kivéve, a hol I. és III. Napoleon kedveztek annak, igen lassan haladhatott. A szabadkőmivesség dicsérte is a 16 század reformátorait, a míg a kath. egyház ellen irtó háborút folytatott. Belgiumban pl. a páholy politika az egyház ellen való harcban merül ki és azonosította magát a liberalizmussal. Mi leszünk a liberalizmus, mi annak lelke, gondolata, élete, szóval alakja és tartalmává akarunk válni. Ám Belgiumban, a hol rövid időre hazugságaikkal a kormány rudját is kezükbe kerítették, végre leleplezték a formátlan szörnyeteket, az erkölcsi molochot, s mint sz. György a sárkányt, földre teper-ték, s úgy megdolgozták, hogy még most is jajgat. Frere Orbánnal és társaival mai napig végeztek a katolikusok. Nem kétlem, hogy Franciaországban is ez lesz vége a kurtulharcnak. Az igazság mindig győzött, most is győzni fog. Mikor Danton a forradalmi törvényszék előtt állott, így szólt: A francia nép elvesztette az esztét, azért lépek a verpadra, de majd vissza fogja nyerni azt, akkor reátok fog lesujtani a haragja. Robespierre követni fogsz!!

Igy is történt!

Majd ha visszanyeri a szabadkőmives zsarnokság alatt gyáván nyögő félrevezetett nép az esztét, elsöpri, mint a szél a pelyhet, a nyomorult rabló bandát, mely az Istent akarja detronizálni, hogy templomaiban vad orgiákat üljön, mint a nagy forradalomban; mely istentelenné és erkölestelenné akarja

vadítani a francziákat, hogy felépíthesse a szabadkőmives kétes becsület alapján a hamis humánitás új világát.

Tévedés volna azonban azt hinni, hogy minden páholy ezt a kereszténység-romboló tant egyformán ismeri és vallja, — mert bár 1723-ban Anderson megírta az „Ős-kötelmeket“, mely még ma is tekintélylyel bír, de ezektől már régen eltértek, istentelenné lettek, nincs is határozott egységes rendszerük, ahány tag, annyi a felfogás. Van 3 fő-ritusok a skót, a symbolikus és a misraim, van 60 rendszerük és vagy 90—100 hivatali fok, mert a réges régi 3 fok (mester, inas, legény) ma már az ambícióznak nem elég.

Az emberek a titok iránt érdeklődve lépnek be s a mikor ott az ohajtott titkot nem találják meg, — mert az alaptitkon kívül, vagyis a deismuson kívül nincs is más, elégedetlenné lesznek s kitör a veszekedés, a mely a páholyokban állandó. Egyik új rendszer a másik után lép fel, de a bölesesség köve csak ismeretlen marad. Az iparlovagok, szélhámosok és csalók pompás működési tért találnak itt a titok leple alatt. A különböző hivatali fokozatok pl. az őfok, választott, bölesész fok, sz. András lovagja, naplovagja kodosok és rózsza kereszt fok stb. üres címek s több titkot mint az alsó fokokon nem nyújtanak, mert nincs is. A titkok, melyekről a magasabb fokiak beszélnek, mesék, ámitások, filozófiai értelmetlen frásisok, a melyeket részint naiv ábrándozók, részint szélhámosok hordtak össze.

Rizonyos az, hogy a páholy az ő homályos céljaival, jelvényeivel, „Egyenlőség, szabadság és testvériség“ jelszavaival, boszu eszközeivel, a zsarnokok letételének követelésével oly intézmény, mely a nyugtalan elemeknek mintegy teremtve van, hogy zavaros időkben a legszélsőbb terveket végrehajtsák. — A páholyok minden időben menedékhelyei valának a rajongóknak, kémeknek, gonoszoknak és bolondoknak, a mint azt a csalók és szélhámosok végtelen sora mutatja, a kik itt gazdaságaikat elvi alapon üzték mindig és üzik ma is.

De bár a szabadkőmivesség hatalmas világszövetséget alkot, a melyben a testvérek életre halálra segítik egymást s így a társadalom és állam nyakára ülnek a különböző hivatalokban és tiszteleti állásokban, mégis erejüket nem kell tulbecsülnünk.

Angliában és Amerikában ártatlan emberek ezek az urak, a kik az eszem-izomnak élnek, egymás szekerét tolják, emberszeretetet prédikálnak, de indifferensek. —

Katolikus államokban a szétválasztás ra törnek teljes erejükből, hogy a népet antikatholikussá és istentelenné tegyék.

A trón és oltár ledöntésére csak ott gondolnak, a hol lehet; Angliában, Németországban bajosan. De hogy esetleges forradalomban mindenre készek, az kétségtelen.

Arra persze alig gondolnak, hogy a kereszt ledöntésével az európai civilizáció visszafelődik és végre megsemmisül. — Hiszen nincs sem hitük sem reményük, sem szeretetük. E nélkül pedig művelődés, cultura, fejlődés béke és boldogság nem létezhetik. —

A kereszt az emberiség egyetlen győzelemre vezető jelvénye, csak in hoc signo vinces!!

* * *

Folyt. köv.

H I R E K.

Steinberger Ferencz dr. sirjánál.

Már a harmadik éve. Az emlékezés borongós érzéseivel felkerestük újból Steinberger dr. váradi sirját. Négy ezülpön áthuzott drótkerítés fogad, közepén úgy a hogy lecémentelt buta kötömegek éktelenkedik, az egyszerű fakereszten keressük a felírást, hiába, leszedte az idő vasfoga; magán a siron egymást váltja a hervadt és friss virág — ez az egy vigasztaló — egészen tehát mégsem feledik. Itt alusza siri álmát az a nagy sziv, melynek melegségét annyian érezték, az a nagy elme, melynek tündöklésében oly sokan gyönyörködtek. Az egyik legnagyobb keresztény magyar pedagógus sirja ez! A katolikus tanítóságot az a fátum üldözi, hogy minden akciójuk félben marad; Steinberger dr. még sirjában is egy a tanítósággal: félig kész sirban aluszsza hosszú álmát. Sirkápolnát tervezett, azt szerette volna, ha porladó hamvai fölött évenként legalább egyszer megújítják az új szövetség tiszta vér nélkül való áldozatát, égett lelkében a vágy, hogy ragyogjon fel a váradi — újvárosi temetőben is a kereszt a föltámadás vigaszát osztva a megtört szíveknek. És az ő sirja botránykő lett! Váratlan halála elébe állott, terve keresztülvitelének s most üres, semmitmondó márvány obeliszkkel akarják agyonütni nyugvóhelyét. A katolikus tanítóságnak nem szabad ezt hagyni. A katolikus tanügyi tanács vegye kezébe az ügyet. Ez a tiszteletre méltó testület adta a szárnyat Steinberger dr. fényes tehetségének, de viszonyt fényt, tekintélyt kapott tőle, halála után is élvezi jó szive áldásait. Csak meg kell kezdeni, menni fog minden. Sokak szívében él az ő áldott emléke, csak fillérek kellenek és a katolikus tanügyi tanács érelni marandóbb emléket emel önmagának.

Tisztelgések. VajayKároly dr. polgármesternéle hét folyamán tisztelgette a róm. kath. plébánia Hehelein Károly praelátus kanonok vezetésével. Tisztelgett Pemp Antal praelátus kanonok és dr. Binder András tb. kanonok is. A Lovár-Egylet küldöttségét berendezte Kovács Jenő vezette a polgármester elé.

Elöléptetett bírák. Ó felsége Szilágyi József beregszászi, Balogh József, Papp Endre, Szabó József és Fekesházy Gyula szatmárnémeti, Zaffiry István beregszászi, Szedlák István dr. máramaroszigeti, Matolay Gábor dr. szatmárnémeti és Bényey Gyula máramaroszigeti kir. törvényszéki bírákat a VII. fizetési osztályba sorozott törvényszéki bíráknak nevezte ki.

Esperesi kinevezés. Szabó János szamosújvári gör. kath. püspök Habán Gyula szatmári gör. kath. lelkész a szatmári kerület esperesének nevezte ki. —

Hymen. Néhna Lajos József helybeli kávé és teakereskedő a múlt esütörtökön esküdtött örök hűséget Batizon selyei Kicsó Idának. Az esketést Hajdu Zsigmond debreczeni ref. püspöki titkár végezte. — Übényi Nándor dr., debreczeni kir. törvényszéki albiró jegyet váltott Győrffy József nagykárolyi vaskereskedő leányával Katinkával. — Soltész József krasznabéteki körjegyző szombaton esküdtött örök hűséget Nagyárolyban Feifer Ede városi főszűnnevő leányának, Katiczának. — Visky Sándor kir. albiró jegyet váltott Debreczenben Sáska Irma kisasszanyval.

Befejezett átadás. Szombaton fejezte be Kálaczy Zoltán miniszteri osztálytanácsos elnöklete alatt kiküldött bizottság a püspöki

uradalomnak főpásztorunk részére történt átadását. Hosszadalmas és fáradságos munka volt, mely október közepétől egész mostanig tartott. A püspök ur Ó méltósága a távozó miniszteri biztos és a bizottság tiszteletére szombaton délben ebédet adott, melyen jelen voltak a káptalan tagjai és többen a papság köréből.

Előléptetett járásbírák. Ó felsége Kozma Gyula ungvári és Csilléry Dávid nagykárolyi kir. járásbíró a VII. fizetési osztályba sorozott törvényszéki bírónak nevezte ki.

Megyebizottsági tagok. A vármegyei bizottsági tagok választásáról lapunk mult számában már adtunk értesítést. Ujabbban a következő bizottsági tagok választásáról érkezett jelentés. Nagyiresen megválasztott Cseh Lajos nagykárolyi kegyesrendi főgimn. igazgató, Csekében Lengyel József róm. kath. lelkész, Dobrán Uray Géza ügyvéd, Debreczeni Lajos földbirtokos, Madarászton Márkus Lajos gör. kath. lelkész, Gebén Szücs Miklós községi bíró, Avasujvárosban Nyáguli János községi bíró.

A tisztikar tiszteletére. A püspök ur Ó Méltósága tegnap ebédet adott a katonai tisztikar tiszteletére, melyen a helybeli tisztek felerésze volt jelen, holnap szintén ebéd lesz, melyre a tisztikar másik fele része hivatalos.

Gyászhir. Hétfőn délelőtt egy távirat érkezett a kolozsvári plébánostól a püspök ur Ó méltóságához, mely jelenti, hogy Biró Kálmán volt szatmáregyházmegyei pap ottan meghalt. Biró 1863-ban született, 1886-ban szentelték pappá, azután segédlelkész volt Szerednyén, Szatmáron, 1890-ben az alapítványi pénztárnál könyvelő, 1894-ben lelkész Mező-Kaszonyban, 1901-ben segédlelkész Szigeten, 1902-ben a szolgálattól felmentetett. Ekkor átment az erdélyi egyházmegyébe, hol lelkész lett Sósmezőn. Tegnap érkezett hozzánk halotti jelentése, mely köv. szól: A kolozsvári róm. kath. plébánia szomorú szívvel tudatja, hogy tisztelendő Biró Kálmán sósmezői lelkész, életének 42-ik, papságának 21-ik évében hosszas, Isten akaratában példásan megnyugvó türelmes szenvedés és a haldoklók szentségének áhítatos felvétele után f. hó 27-én reggel 1/2 3 órakor lelkét Teremtőjének, kinek mindig hű szolgálja volt, — visszaadta. Hült tetemeit a Mátyás- király téri templomban 1907. január hó 29-én d. e. 1/2 9 órakor mondandó ünnepélyes gyászmise után kísérik örök nyugalomára. Requiescat in pace, in nomine Christi, Amen. Kolozsvár, 1907. jan. 27-én. Ludányi Bay László nyug. közöshadseregbeli százados e hó 22-én délután 5 órakor életének 70-ik, boldog házasságának 27-ik évében rövid szenvedés után Nagybánán elhalt. — Szentpétery Endre beregmegei tanfelügyelőt és család- ladját súlyos esapás érte. Katinka nevű 13 éves leányuk, a beregszászi polgári leányiskola III. éves növendéke e hó 21-én hosszas szenvedés után elhalt. — Özv. Samu Ferenczné, szül. Bojársky Amália e hó 21-én 72 éves korában Beregszászban elhalt. — Német Erzsébet, az ungvári polgári leányiskola II. évss növendéke Csapon szülei házá- nál elhalt. Iskolatársai keszorit küldtek koporsójára. —

30 éves jubileum. Bolkis György szakaszi körjegyző a mult nap ünnepelte jegyzői működésének 30 éves jubileumát. Igen szép és nagy társaság gyűlt össze az alkalommal az ünnepelt házában. Ott volt a kerületi főszolgabíró és a jegyzői kar. Az ünnepelt fáradhatatlan, kitartó, példás működését Vaday Lajos királydaróczi körjegyző méltatta, aki a jegyzői kar szeretetének és ragaszkodásának zálogául egy diszes ezüst serleget nyújtott át neki, mely a járási jegyzők neveivel és 1876 — 1906 felirással volt ellátva. Nem volt a lelkes pohárköszöntőknek se vége, se hossza. Az ünnepelt meghatva mondott köszönetet ama megtiszteltetésért, melyben kollegáitól részesült.

Kegyes adomány. A madarászi r. k. templom részére befejezendő tumba (liberás ravatal) költségeire Püspök Ur Óméltósága 30 kor-t, Kádár Ambrus dr. prael. kanonok és Lessenyey Ferenc protonotárius, prael. kanonok 20—20 kor-t, Pemp Antal prael. kanonok és Szabó István pápai praelátus, irodaigazgató 10—10 kor-t kegyeskedtek adományozni. — Jóságos kegyeikért a legmélyebb tisztelettel mond köszönetet Soltész Ferenc, lelkész.

Kaszinói estély. A mult vasárnap este 6 órai kezdettel a katolikus kaszinó a Cze- czil egyesület dísztermében valóban minden részletében sikerült, ritkaságú sikerü hangver- sennyel egybekötött felolvasó estélyt rendezett. A műsor minden egyes száma igazi élvezetet szerzett a hallgató közönségnek s ez estély a katolikus kaszinónak hosszú idő óta híres estélyei között a legszebbek egyikének mondható. A műsor számainak gondos össze- válogatásában, valamint a rendezés nehéz munkájában főleg a kaszinó agilis alelnökei dr. Fodor Gyula és dr. Fölkel Béla fejtettek ki fáradhatatlan tevékenységet. A nagy termet teljesen megtöltő előkelő közönség között ott láttuk Pemp Antal és He- helein Károly preláts kanonokokot, továbbá a főpásztorunk testvérét, dr. Boromíza Tivadar óberesei ügyvédet is. A műsor első száma dr. Fechtel János főgimnáziumi tanár felolvasása volt. A dr. Fechtel felolvasását általában szinte felesleges is dicsérni; — amint ő felolvasást vagy szabad előadást készül a közönség előtt tartani, már előre tudja mindenki, hogy minden tekintetben kitűnő és élvezetes fejtegetések előadását fogja hallani. Ez alkalommal sem esalódtak a hallgatók a felolvasó taná- hoz fűzött várakozásaikban. A francia kultúr- harszról szóló felolvasás lebilineselő nyelv- vezettel van megírva s tartalmas fejtegetései és ügyes érvelése nagy hatást gyakoroltak a közönségre. A szép felolvasást lapunk jelen számában közöljük. A felolvasás elhangzása után a következő hegedűszám előadója egy vonzó külsejű szép fiatal leányka, Fejes Mariska lépett az emelvényre s már megjelené- sekör érthető okokból a közönségnek külön- ösen fiatal emberekből álló része hangos tapsaitól üdvözölve. Hanem amint aztán Guo- nod „Fausztjának” egy szép, de egyszersmind igen nehéz ábrándját művészi biztonsággal és tökélytel játszottta el, már nemesak a fiatal- ság tapsolt; — felhangzott az egész közön- ségnek lelkes és általános tapsvihara s a kis művésznőnek ráadásul még el kellett játszani Hubay: „Csárdajelenetek” című darabját. —

Ezután Csomay Győző joghallgató szavaltta el Jókainak a „Máramarosi vig asszonyok” című költeményét. A szereplő ezuttal is be- bizonyította, hogy városunk legjobb szavalói közé tartozik s tökéletesen kidolgozott szava- lata a közönség osztatlan tetszésével találko- zott. A műsor utolsó számaként Fogarassy Ju- fiska adta elő zongorán Guonod „Valse de Juliette” című darabját. A szereplő urleány, aki már az előbb, a Fejes Mariska hegedű- lését kísérő zongorajátékkal is művészi- esen oldotta meg feladatát, ezuttal önálló számban mutatva be a közönség előtt különben már előnyösen ismert és felismert művészetét, ter- mézetesen nagy tetszést és zajos tapsokat aratott. — Műsor után a jelen voltak tekin- télyes része a katolikus kaszinó helyiségeibe ment át, hol vacsora következett s azután a fiatalság Bunkó Vincze zenéje mellett tánczra kerekedve, egész hajnalig mulatott.

Felolvasó estély. A nagykárolyi Ol- táregyesület a jövő vasárnap, febr. 3-án fel- olvasó estélyt rendez a polgári kaszinó nagy- termében este 6 órakor. Az érdekesnek ígér- kező estély műsora a következő: 1. Bál után Monológ. — Előadja: Kerekes Annuska. 2. Előadás: — Tartja: Wolkenberg Alajos dr. 3. Reinhard: I. II. Sonatina. — Harmóniu- mon játsza: Vitek Károly. 4. Des Roseaux: Az egérke. Szindarab. — Előadják: Hetey Blanka, Juhász Ernő. — Belépő-jegy 1 korona, Karzat- és diákjegy 40 fillér. Meghi- vókat az egyesület nem bocsát ki.

Tanítóválasztás. Az ipartanodai bi- zottság a helybeli iparos tanoncziskolánál rendszeresített két új tanítói állásra Neubauer Elemér és Ligeti József helybeli állami elemi iskolai tanítókat választotta meg.

A Kölcsey-kör január 27-én d. e. fél 12 órakor tartotta évi közgyűlését a város- háza kistanácstermében, Dr. Fechtel János ügyvezető alelnök elnöklete alatt. Dr. Fodor Gyula titkár előadta kimerítő évi jelentését. A kör rendezett 3 ünnepélyt és 3 matiné, A Kölcsey-szobor kerítése is elkészült. Azután Radó Bertalan olvasta fel az évi számadásait, a kör vagyonának kimutatását, az 1907-re vonatkozó költségelőirányzatot s Novák Lajos főszámvevő jelentését a számvizsgálatról.

Meghívó. A szatmár-németi cipész mesterek február hó 2-ik napján a Vigadó összes helyiségeiben, saját betegsegélyző pénztáruk javára zártkörű batyu-bált rendez- nek. Belépti díj: Család-jegy 5 korona. Sze- mély-jegy 1 korona. Kezdete este 8 órakor. Jegyek előre válthatók: Glózer János elnök- nél, Klein Ignác alelnöknél, Hukk András pénztárnoknál, Tatay Kálmán ellenőrnél, Vá- lek János cipő üzletében. Felülfizetéseket köszönettel fogadunk s hírlapilag nyugtázzunk.

Vendégjáték. Pintér Imre, a Nép- színház baritonistája pénteken kezdi meg színházunkban 4 estére terjedő vendégjátéka sorozatát. Pénteken Lillibeu, szombaton a „Görög rabszolgában vasárnap. „A bor”-ban és hétfőn az „Aranykakas”-ban lép föl.

Magyar orgonaépítéset. A hazánk- ban meghonosított iparágak közül az orgo- naépítéset első helyen áll és a legnagyobb fokú tökéletességet érte el. Örömmel értesü- lünk, hogy az orgonaépítéset terén előnyö- sen ismert Rieger Ottó cég (Budapest, VII., Garay-utca 48.) az elmúlt évben 106 orgo- nára nyert megbízást, melyek nagy része

Joó László
óra- és ékszer-üzletét

1906. évi május hó
1-től a Gilyen József
ur házába, a Szlavik
Zsigmond ur üzlete
mellé

helyeztem át.

már céljainak átadatott és az illető templomok díszére válnak. Többek között a Chotek Henriette grófnő által a futtaki róm. kath. templom részére adományozott 30 soros orgona, valamint a Zichy Frigyes gróf által a komárommegyei Szemere község róm. kath. templomának, nemkülönben a Majláth Géza gróf által a nódrádmegyei Sósartyán község róm. kath. templomának adományozott orgona Rieger Ottó cég budapesti gyárában készült. Ezen cég az 1907. évi pécsi országos kiállításon két most épülő orgonával vesz részt és bizonyosra vehető, hogy ezen műremekei általános feltűnést keltenek majd a cég jó hírnevét nemcsak a bel- de külföldön is megszilárdítják.

Látványosságzásamba megy a „Milleniumtelep„ Nagyöszön, Torontálmegye, melynek nagy nagy kiterjedésű ültetvényei minden évben nagyszámu szőlőbirtokosok és érdeklődők által lesznek megtekintve, hogy annak mintakezelésén tanuljanak s azt hasznukra felhasználják. Minden szállósgazda, ki egészséges, szép szőlőt akar, itt szerzi be be oltványosságát. Műmellékletekkel ellátott magyar vagy német vagy román vagy szerb nyelvű nagy főárjegyzékét a vállalat ingyen és bérmentve küldi.

A népkönyha jötevői. Szatmár város tanácsa 200 korona segélyt adott a népkönyha céljaira. Friedman Miksáné Silingáról 10 kor., Emerich Tivadarné 4 k., Özv. Lindenfeldné 3 K. Schvartz Ilona, Kertészfy Gáborné, Dr. Fejesné, Bárány Tekla, Neuman Erzsike, Simon Samu, Nádas Jenő 2—2 K. Manyá bácsi, Deák Kálmáné, Ruprecht Sándorné 1—1 kor., Uray Gáspár 1 véka málé lisztet. Schlosser Mártonné urnő 36 kor. 10 fill. gyűjtött: Schloesser Mártonné, Fityi és zenekara, Krémer Ignác 2—2 kor. Stasser Bertalan, Horváth Julia, Ungár Herman, Klein József, Ladányi Kálmán, Takátsy Károly, Schott Henrik, Weisz Dániel, Botytyán Antal, Grünfeld H., B. S. K., Izsák Sándor, Katanits Antal, Makuc Mileua, Wirschuer, Sall Margit 1—1 kor. Többen 60—50—40 fill.

Mindnyájunknak el kell menni Szatmáron a piacra, dr. Lengyel Márton ur házába, Deák-tér 9. szám, a Pannónia és Vajda üzlet mellé, mert oda lett áthelyezve a NÉHMA kávé-, tea-, rum kizárólagos üzlete.

Színház.

Hétfőn, január 21-én zónaelőadásként Shakespeare örökbeesü színműve „Romeo és Julia“ volt műsoron. Julia szerepében *Papp Etel* nemcsak kisvárosi igényeket minden tekintetben kielégítő alakítást produkált, hanem játéka általában véve megközelítette, sőt némely helyen el is érte a tökéletest. Sikertelt jelenései közül is különösen kitűnt az erkély jelenet, melyet alig lehetett volna több közvetlenséggel és poézissal játszani, mint ahogy e jeles fiatal színésznő játszotta. Romeo is igen jó személyesítőre talált *Le Derle Károlyban*, aki eltekintve attól, hogy nêhol tehetségével sem tudja palástolni a színpadi gyakorlottság hiányát, mély tanulmányra valló, szép játékaival kellemesen lepte meg a közönséget. Tehetségének és ambíciójának jele az is, hogy ezt a nehéz és nagy szerepet sugó nélkül játszotta el. No de annál inkább rászorultak a sugó támogatására énekes színészeink *Varadi* (Escalus) és *Barna* (Páris.) Jól alakítottak a két főszereplőn kívül *Peterdi* (Capulet) és *Szücs Irén* (A dajka.)

A műsor következő darabjainak előző előadásairól már irtam részletes birálatot, azért ezuttal csak megemlítem, hogy kedden a „Vig özvegy“, szerdán a „Tökéletes feleség“, csütörtökön a „Milliárdos kisasszony“, pénteken „Gül Baba“ és szombaton a „Koldusgróf“ került színre. Vasárnap ez idényben először „János vitéz“ került színre „János vitéz“ idei előadásáról tudósítást következő legközelebbi színrehozatalakor írok.

Hétfőn zónaelőadásul „Egy katona története“ volt műsoron. A főszerepekben *Báthori Mariska* (Adrien) és *Kiss Miklós* (Renó János) jelentékeny és megérdemelt sikert értek el. *Tisztai* (Samborán) ezuttal ügyesen juttatta érvényre a szerepében rejlő komikumot. Nagyon ügyes volt a vendégként szereplő kis *Hermann Ella*.

Szerkesztői üzenet.

M. V. Tegnap érkezett közleményével sem időnk, sem terünk absolute nem volt foglalkozni. Jövőre rátérünk.

„Pázmány-sajtó“ (Püspöki nyomda) Szatmár.

Pályázat

a nagybányai kántori állásra.

A nagybányai esperesi hivatal Felsőbányán pályázatot hirdet a nagybányai kántori állásra, melynek javadalmazása 3 szoba, konyhából álló lakás, 800 kor. készpénz és mintegy 500 kor. stola. Az állásért folyamodók eddigi működésükről szóló bizonyítványukat is csatolják folyamodványukhoz, melyet *Pály Ede* espereshez Felsőbányára küldjenek. Pályázati határidő február 20, mely után a legjobb bizonyítványu három pályázó Nagybányára hivatik próbára. A választás után az állás még márczius elején elfoglalandó.

Meghívó.

A barlafalusi Ker. Fogasztási Szövetkezet 1906. évi negyedik **negyedévi közgyűlését**

1907. év február hó 17-én d. e. 11 órakor a barlafalusi görög katolikus iskola tantermében megtartja, melyre az összes részvényesek tisztelettel meghívotnak. Kelt Barlafaluban, 1907. január hó 25.

Kreccsun Nyisztor
elnök.

TÁRGY:

1. Elnöki megnyitó.
2. Évi zárszámadás és mérleg előterjesztése.
3. Igazgatósági tagok és felügyelő bizottsági tagoknak a felmentvény megadása és újbóli választása.
4. A tiszta nyereség hova fordítása.
5. Esetleges indítványok.
6. A mérleg az üzlet helyiségeiben bárki által megtekinthető.

Értesítés.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséggel tudatni, hogy Szatmár városában eddig fenállott és Léway György által vezetett

szállítási és bizományi ügynökséget

átvettem s így eszközlök költöztetéseket és mindennemű anyagnak a vasúthoz ki- vagy beszállítatását, valamint helyben épület-anyag kihordatását.

Felkérem a mélyen tisztelt közönséget szives pártfogásábani részesítésére annál is inkább, mivel minden vállalatomat a legpon- tosabban, eddig el nem ért olesó árban telje- sitendem.

Értesítés Uhlmann Testvérek üzletében is adható fel.

Kiváló tisztelettel vagyok

Eszláry Endre

264

Teleky-utca 40. — Távbeszélő sz. 139.

KÖSZVÉNY ÉS CSUZ,

hát- és keresztcsont fájdalmaknál külső meghüléseknél, tagszagatásoknál, benu- lásoknál, ficamoknál, stb. rokonbá- nalmaknál bámulatosan jó gyógyhatá- sunak bizonyult a

BOROSTYÁN SZESZ,

mely egyszersmind kitűnő erősítő szer minden megerőltetés után és óvszer a főntemlitett bajok ellen, nélkülöz- hetetlen házi gyógyszer, legjobb fájdalom csilapító bedörzsölő szer, mely so- kak által kitűnő sikerrel lett kipróbálva.

1 üveg ára 1 korona.

Kapható a készítőnél:

RAJZINGER SÁNDOR gyógyszertárá- ban Szatmáron, Árpád-utca 24. sz.

LAKÓTÁRS

kerestetik. — Czím a kiadóhivatalban.

és szájjvíz.

Értesítés.

Fogorvosi műtermemet

és lakásomat m. évi november hó- l- én özv. Vajtoné urnő Rákóczy- ut- czai 24. számú földszintes házába **helyeztem át.**

E ház a „Törvényház“, a vasuti meg- állóhely mellett, a központi állami elemi iskola tőszomszédságában van.

Készíték **egyes fogakat, teljes fogsorokat, kaucsuk és arany alapon, kívánatra szájjpad nélkül is. Arany fogkoronát, gyökér (csapos) fogat. Arany, porcellán, platin és cze ment tömést.**

Fog- és gyökézhuzás a legujab- ban feltalált szerekkel **teljesen fájdalom nélkül.** Rendelek d. e. 8-tól, d. u. 5-ig

Albisi BAKCSY DOMOKOS,
orvos-fogorvos.

193.

és szájjvíz.

„Pázmány-sajtó”

könyvkiadóhivatalában

kaphatók

az alant jelzett művek:

Dr. Ratkovszki S.: 20 exhortatiói

a munkácsi állami főgimnázium ifjúságához kaphatók 2 koronáért a Pázmány-sajtóban. — Erdemes e munkát elolvasni már csak a kritikai érzék fejlesztése szempontjából is. A nyilvános bírálat nem jut vele szegeletre. Némelyek atomokra zúzzák, mások a felhőkbe emelik.

Szent József imakönyv.

Összeállította Dr. Haiczl Kálmán garamszentbenedeki plebános, lelkész. Ezen imakönyv magában foglal imákat és elmelkedéseket az év minden napjára, előkészítést a gyónási és áldozási ájtatosságra. Ára csinos vászonkötésben 1 kor. 40 fillér. Bérmentes küldéssel 1 kor. 50 fillér.

Elemi szertartásan.

Írta: Ekkel Lajos rónaszéki plebános. Elemi népiskolai használatra. Kis 8°. alak. Ára füzve 60 fillér.

A házasság hármasság áldása.

Kézi könyv, jegyesek előkészítésére és házassok számára. Német szerzők nyomán írta Haugg Leo plebános. Kis 8° alak. Terjedelme 6 iv. Ára füzve 80 fillér.

Utmutatás a lelkibéke megszerzésére.

Írta: Lehen atya, fordította Sarmaságh Géza. E művet mely eredeti francia alakjában 4, német szövegében 12 kiadást ért meg, második és javított magyar kiadásban bocsátottuk az istenes életre törekvő buzgó lelkek szolgálatára, miután a első magyar kiadás teljesen beváltá azon reményeket, melyeket hozzá a megrendelők fűztek, mit bizonyítanak az elismerő nyilatkozatok s a mű gyors elterjedése. 31 iv. Ára füzve 3 kor., kötve 3 kor. 30 fillér.

A Colosseum vértanui.

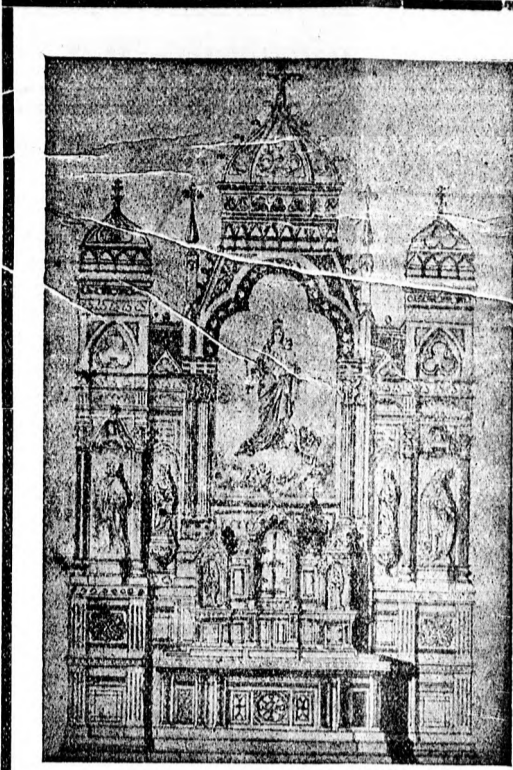
Képek a római amphiteatrum történetéből. Írta O' Reilly apostoli hithirdető, fordította Matyaczkó Teodor kanonok. Kiválóan érdekes olvasmány 29 iv, 8°. Füzött példány ára 2:40 K., kötve 3:20 korona. A pénz előleges beküldése után bérmentve.

Esketési beszédek.

Idegen szerzők nyomán átdolgozta dr. Irinyi Tamás theol. tanár. A szatmári ft. egyházmegyei hatóság jóváhagyásával. 8°. ad rét alak, 29 iv. Ára füzve 4 kor. Kötve 5 kor.

Rövid Halotti beszédek,

különböző alkalmaakra — Idegen kuttók után átdolgozta a szatmári egyházmegye két áldozó papja. A szatmári főtiszt. egyházmegyei hatóság jóváhagyásával. Második, tetemesen bővített kiadás, 8° alak, 12 iv. Ára füzve 1 kor 50 fill., kötve 2 kor.

SZABÓ SÁNDOR

szobrász, aranyozó és oltárkészítő
SZATMÁR, Báthory-utca 18.

Elvállalok új oltárok, szószékek, szentsirok, szent szobrok készítését kőből, fából vagy imitációból.

Régi munkák felújítását mérsékelt árak mellett készítik.

Új oltárképeket hírneves festőművészek közreműködésével állítom elő. Műtermemben kész templom- és szoba-diszek vannak raktáron.

Továbbá e helyen is felhívom a Főtisztelendő urak szives figyelmét a műtermemben készletben levő stációdombormű képek megtekintésére.

Költségvetéssel, rajzokkal díjmentesen szolgálok.

Az ügy könnyebb elintézése céljából saját költségemen utazom bárhova.

Az aranyozás tiszta Katalin arannyal történik.

Kiváló tisztelettel Szabó Sándor.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalában

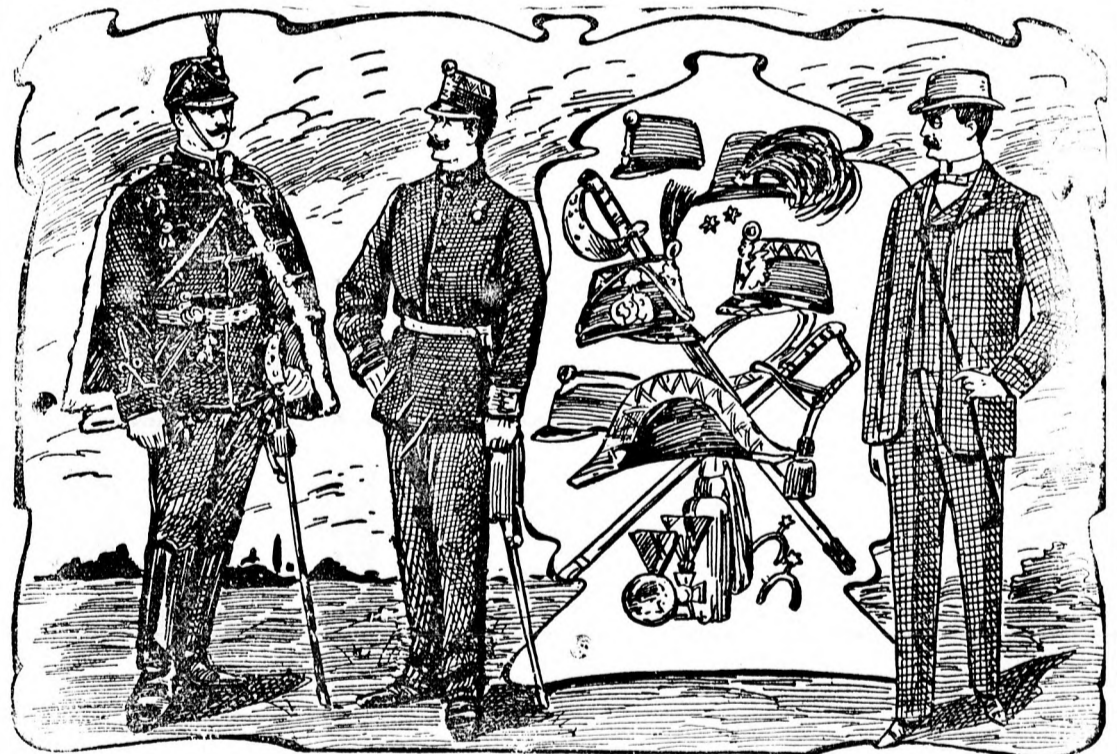
SZATMÁRON
Iskola-köz 3. sz.

INGLIK JÓZSEF

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Városház-épület. Szatmáron, Deák-tér.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű *polgári öltönyöket, papi reverendákat*: mindennemű öltöny készítésnél a fősulyt az *elegáns szabás és finom kivitelre* fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállitmányaim valódi színe és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányú szövetekben. Elsőrangú egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem *nagy forgalma* által áruimat *olcsóbb ár mellett szállíthatom*, min bármely más üzég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni, biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fogok szolgálni.

INGLIK JÓZSEF,
szabómester.

Az alábbi elsőrangú cégeket a bevásárlásoknál és megrendeléseknél mélyen tisztelt olvasóinknak különös figyelmébe ajánljuk.

Néhma Ferencz órás ékszerész és látszerész üzlete

Deák-tér 27. Szatmár, (Vécsey-ház.)

Jó László elhalálozása folytán egyedüli keresztény ékszerész.

Megbízható kiszolgálás! Pontos javítás!

Csakis fémjelzett arany- és ezüst áruk. Fali- és zsebórák 2 évi jótállással.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

183

Babák és gyermek-kocsik. SZATMÁRI BAZÁR.

BLATNITZKY ISTVÁN

Kazinczy-utca 10. szám, a kir. kath. főgimn. mellett.

Teljes konyhafelszerelések, főzőedények, mezczett és vésett üvegléskészletek, porcellán áruk, tea-, kávé és evőkészletek. Mindenféle acél-, díszmű-, rövid- és nürinbergi áruk nagy raktára. Szép tartós cikkek! Olcsó, szabott áruk! Porcellán, majolika és cserép-kályha, takaréktűzhelyek nagy választékban

A ki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat

Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és csizmák is készülnek.

Vuja János

-hoz, SZATMÁR, Deák-tér, (Keresztes András-féle ház, aki dusan felszerelt **cipő-raktárában** csakis valódi finom bőrből, a már is világhírű hazai gyárakban cipőket és csizmákat **nagyon is versenyképes áruk** mellett hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbb rendű készítményt a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kiküszöbölte, és a kinek áruinak eszösségében is párját ritkítják

Magas foku denaturált szesz 1 l. 56 fl. Pormentesítő olaj 1 l. 80 fl.

OLCSÓBB MINT BÁRHOL!

Győry Károly üveg porcellán kereskedése = Szatmár, Deák-tér
Üveg, tükör, porcellán lámpa, evőeszközök, patent befőttes üvegek fémzárral. Képketrek (secesios, antik, és barok rámak) a legtartósab mosható aranyozással. Épület üvegezéseket vidéken is elvállalok. Nagyobb bevásárlásoknál tetemes engedményt adok.

Tisztelettel

Győry Károly.

Csillár petroleum 1 l. 44 fillér. — — — — — Piroleum 1 l. 48 fillér

184

Kocsi tulajdonos urak figyelmébe!

BENYÓ ANDOR kocsigyártó

Szatmár, Kossuth Lajos-utca 12.

(Régi kisváros háza).

Uj kocsikat raktáron tart, ócskákat becsereél, lagoonásért és posztóért jótállást vállal.

Szemüveg és óra javítások jutányos árban készíttetnek. 251

Szemüvegek, Zwickerek, látszerészeti cikkek ugyszintén arany, ezüst, nickel zsebórák, valamint mindenféle inga, ébresztő és fali órák kaphatók

FEISZTHUBER JÁNOS órásnál Szatmár Deák-tér 26. sz.

Plébánia-palota.

Uj ruhaüzlet! = Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Férfi-öltönyök legjobb és legtartósabb szövetből

Legujabb divatu női szörme-spenzerek mindenféle színben.

Leányka tavaszi és téli kabátok

Svéd bőr gazdász és automobil kabátok.

Ferencz József smoccink szalon ruhák.

KORAI ÁRMIN

teljesen friss és dusan felszerelt férfi-, női- és gyermekruha raktára Szatmár, Deák-tér 21.

Megérkeztek az őszi és téli idényre a hazai és külföldi különlegességek.

Bámulatos olcsó áruk!

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás!

Gyermek korcsolya hosszú és rövid téli kabátok.

Legujabb szabasu awat nadrágok.

Szabadalmazott 27886. Gentry Nauzen lord-kabátok.

Hosszu és rövid asztrachen Weterle téli kabátok

Bricses lovagló eszima-nadrágok.

Legujabb divat-szabasu női fekete és szines hosszú és rövid kabátok

Eső-köpery, felálló és átmeneti kabátok.

Legtartósabb zsolna-brassói szövetből iskolaöltönyök.

Biber, bizám, illisz és szilochin belésű városi bundák.

Erdelyi, farkas- és róka belésű utazó bundák.